

Inhoud

VOORWOORD 9

I – OORLOGSZUCHT 13

Rebellie tegen het Spaanse bewind 13

Vrijheid, eer en rijkdom 15

De Verenigde Oostindische Compagnie: eerste syndicaat voor
zeeroverij 19

Kaapvaart en het recht op buit 22

De West-Indische Compagnie: tweede syndicaat voor
zeeroverij 25

Geweld en veroveringen overzee 27

Verovering waarbij de bevolking werd verjaagd: Banda-
eilanden in de Molukken 30

Verovering waarbij de bevolking werd verjaagd: Manhattan in
Nieuw-Nederland 35

Verovering waarbij de bevolking werd verjaagd: de Zuidkaap
van Afrika 42

Inventaris van Nederlandse massamoorden overzee: Formosa
in 1652 45

Massahysterie waarbij duizenden tegenstanders sneuvelden:
Chinezenmoord te Batavia in 1740 47

Het einde van de Republiek 52

Het herstel van het koloniaal gezag 55

De pacificatie van de Buitengewesten 58

Twintigste eeuw: onrust in de kolonie 60

De laatste koloniale oorlog 62

2 – UITBUITING 71

Koloniaal profijt: het ontstaan van de wereldhandel 71

The great divergence: het uiteengroeien van de welvaart in oost
en west 76

Koninkrijk en koloniaal profijt 80

Koloniaal profijt: nieuwe berekeningen 84

3 – MENSENHANDEL 89

De opkomst van de trans-Atlantische mensenhandel 89

De Nederlandse declname aan de mensenhandel 90

Mensenhandel in Azië 92

Coen en de eerste massatransporten 93

Mensenhandel in Afrika 96

Mensenhandel in Amerika 100

Vrijheid, gelijkheid en broederschap in de Oost 105

De afschaffing van de handel in mensen in de West 108

Dwangarbeid in de Oost betaalt de afschaffing van de slavernij
in de West 110

Dwargarbeiders in de Oost 114

Landverhuizers in de West 115

Een nieuwe telling van de mensenhandel 116

Het Nationaal Monument Slavernijverleden 119

4 – VROUWENMISBRUIK 121

Prikkels om overzee te gaan 121

Zonder vrouwen geen duurzame volksplanting 125

De vermenging van de wereldbevolking 127

Een groeiende afstand tussen overheersers en onderdrukten 130

De wereldwijde mensenmix 136

5 – OPIUMHANDEL 137

Opium als financier van de koloniale onderneming 137

Wettige en onwettige opiumhandel 139

De Nederlandse maagd als opiumpusher 142

Dienst der Opiumregie 145

Anti-opiumpropaganda 150

6 – OORLOGSBUIT 155

Koloniale cultuurschatten in musea 155

De Lombok-Expeditie en het monument voor generaal Van Ham 157

De schatten van Lombok 162

De oorlogsbuit van Van Daalen 167

De verovering van Bali en het Monument Puputan Badung 169

De schatten van Bali 175

Koloniale monumenten in het straatbeeld 177

Het stadhuis van Amsterdam, het huidige Koninklijk Paleis op de Dam 179

Het Centraal Station van Amsterdam 181

Een grafombe voor gouverneur-generaal Van Heutsz 183

Het Van Heutsz-monument 185

Het hoofdkantoor van de NIM, het huidige Stadsarchief van Amsterdam 187

Het Koninklijk Koloniaal Instituut, het huidige Tropeninstituut 190

Het Nationaal Monument op de Dam 193

7 – TEGENSTEMMEN 199

Vier eeuwen censuur en propaganda 199

Koloniale kritiek in de zestiende eeuw: Bartolomé de Las Casas 201

Censuur en propaganda in de zeventiende eeuw 204

Koloniale kritiek in de zeventiende eeuw: Laurens Reael 207

Censuur en propaganda in de achttiende eeuw 210

Koloniale kritiek in de achttiende eeuw: Jacob Haafner 211

Censuur en propaganda in de negentiende eeuw 215

Koloniale kritiek in de negentiende eeuw: Multatuli 216

Censuur en propaganda in de negentiende en twintigste eeuw: de ethische richting 219

Koloniale kritiek in de twintigste eeuw: Hendrik Freerk Tillema 222

Censuur en propaganda in de twintigste eeuw 228

NOTEN 231

BRONNEN 237